

บทความศาสนศาสตร์พระคัมภีร์เดิม

โยบยำเกรงพระเจ้า “เปล่าๆ” หรือ **ฉุ่ก** (ชินนาม)

กับความสำคัญเชิงศาสนศาสตร์ในพระธรรมโยบ

ธนิศ โลเทศกรวี

บทคัดย่อ

คำถามของชาตาน “โยบยำเกรงพระเจ้าเปล่าๆหรือ” (โยบ 1:9) ทำทหายแรงจูงใจและพลวัตรในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า บทความนี้ศึกษาความสำคัญเชิงศาสนศาสตร์ของคำฮีบรู **ฉุ่ก** (ชินนาม) “เปล่าๆ” ในพระธรรมโยบ โดยมุ่งเน้นที่การอุทิศตนในความสัมพันธ์แท้กับพระเจ้าแบบ “เปล่าๆ” คือ ปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง การศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์คำ และการสะท้อนคิดเชิงศาสนศาสตร์ เพื่อนำเสนอว่าการใช้คำ **ฉุ่ก** (ชินนาม) เชิงเศรษฐศาสตร์ในพระคัมภีร์เดิมตอนอื่นๆ ช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนี้ในพระธรรมโยบ และเพื่อเปรียบเทียบศาสนศาสตร์การตอบแทน (retributive theology) ที่แพร่หลายในโลกโบราณกับพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งที่แพร่หลายในโลกปัจจุบัน บทความนี้หนุนใจผู้อ่านในการดำเนินชีวิตในความสัมพันธ์แท้กับพระเจ้าที่โยบเป็นตัวอย่าง และสมบูรณ์ในพระเยซูคริสต์ผู้อุทิศตนต่อพระบิดาแบบ **ฉุ่ก** (ชินนาม) อย่างแท้จริง

ผู้เขียน

ธนิศ โลเทศกรวี

ผู้อำนวยการพระคริสตธรรมเชียงใหม่ และ
ผู้นำคริสตจักรชุมชนสันป่าตอง

ThM (Singapore Bible College) สาขา Old Testament Studies

บทนำ

คำว่า **ฉุ่ก** (ชินนาม) “เปล่าๆ” มีบทบาทสำคัญในการเข้าใจความหมายเชิงศาสนศาสตร์ของพระธรรมโยบ โดยเฉพาะในแง่ความสัมพันธ์ที่แท้จริงที่มนุษย์มีต่อพระเจ้า บทความนี้เริ่มด้วยการศึกษาคำจากรากศัพท์ภาษาฮีบรู และการใช้คำนี้ในพระคัมภีร์เดิม ก่อนที่จะวิเคราะห์การใช้คำนี้ในบริบทของพระธรรมโยบ ว่าคำนี้ทำทหายรอบคอบคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์และศาสนศาสตร์ผลตอบแทน (Retributive Theology) อย่างไร

การวิเคราะห์คำศัพท์ **ฉุฏ**

คำศัพท์ **ฉุฏ** (ฉินนาม)¹ เป็นคำกริยาวิเศษณ์² แปลว่า “เปล่าๆ (ไม่คิดมูลค่า gratuitously), “ไม่มีสาเหตุ” (without cause), ไร้ผล (in vain) มาจากรากศัพท์ของกริยา **ฉุฏ** (ช-น-น) แปลว่า “สำแดงพระคุณ” (to be gracious) หรือ “แสดงความโปรดปราน” (to show favor) คำนี้ปรากฏ 57 ครั้งในพระคัมภีร์เดิมฉบับภาษาฮีบรู และถูกใช้อย่างมีนัยแห่งพัฒนาการจากความหมายเชิงรูปธรรม (เศรษฐศาสตร์) สู่นามธรรม (ศีลธรรม) ซึ่งช่วยกำหนดกรอบไวยากรณ์ในการเข้าใจลักษณะของกริยานี้ในบริบทของพระธรรมโยบด้วย

พัฒนาการของการใช้คำ **ฉุฏ** ในพระคัมภีร์เดิม³

การใช้เชิงเศรษฐศาสตร์ในเบญจบรรณ

ความหมายดั้งเดิมของคำนี้ สะท้อนในการใช้ในบริบทเชิงรูปธรรม คือ การแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสะท้อน การทำธุรกรรมที่ “ปราศจากการจ่าย” “ปราศจากการชดเชย” หรือ “การให้โดยไม่คิดมูลค่า” ตัวอย่างเช่น

ปฐมกาล 29:15

แล้วลาบันพูดกับยาโคบว่า “เพราะเจ้าเป็นญาติของเรา จึงไม่ควรที่เจ้าจะทำงานให้เราเปล่าๆ (**ฉุฏ**) เจ้าจะเรียกค่าจ้างเท่าไร? จงบอกมาเถิด”

อพยพ 21:2

“ถ้าเจ้าซื้อคนฮีบรูไว้เป็นทาส เขาจะปรนนิบัติเจ้าหกปี แต่ปีที่เจ็ดเขาจะได้เป็นอิสระโดยไม่ต้องเสียค่าไถ่ (**ฉุฏ**)”

อพยพ 21:11

ถ้าเขาไม่ได้ทำสามอย่างนี้แก่เธอ หญิงนั้นจะไปได้โดยไม่ต้องมีค่าไถ่ ไม่ต้องเสียเงิน (**ฉุฏ**)

กัณดารวิถี 11:5

เราคิดถึงปลาที่เราเคยกินโดยไม่ต้องซื้อ (**ฉุฏ**) ในอียิปต์ อีกทั้งแดงกว่า แดงโม กระเทียมจีน หอมใหญ่ หัวกระเทียม

การใช้เชิงประยুক্তิในหมวดประวัติศาสตร์ กวีนิพนธ์ และผู้เผยพระวจนะ คำนี้ถูกใช้เชิงประยুক্তิจากความหมายรูปธรรม สู่ความหมายเชิงศีลธรรม/จริยธรรม ในแง่การปราศจากเป้าหมาย ผลลัพธ์ เช่น “ไม่เป็นผล” “ไร้สาเหตุ” “ไม่มีความผิด” “โดยไร้เหตุผล” ตัวอย่างเช่น

1 ซามูเอล 19:5

เพราะเขาเสี่ยงชีวิตของตน และฆ่าคนฟีลิสเตียนั้น และพระยาห์เวห์ประทานชัยชนะที่ยิ่งใหญ่สู่อิสราเอลทั้งปวง ฝ่าพระบาททรงเห็นแล้วและทรงชื่นชมยินดี แต่ทำไมฝ่าพระบาทจะทรงทำบาปต่อโลหิตที่ไร้ความผิด โดยฆ่าดาวิดเสียอย่างไร้สาเหตุ (ฉฐฐ)?”

1 พงศ์กษัตริย์ 2:31

พระราชอาตริสตอบเขาว่า “จงทำตามที่เขาบอก จงประหารเขาเสียและฝังเขาไว้ ทั้งนี้จะได้เอาโทษของความผิด ซึ่งโยอาบได้ฆ่าคนที่ไม่มีความผิด (ฉฐฐ) นั้นไปเสียจากเรา และจากเชื้อสายพระราชบิดาของเรา

สดุดี 35:7

เพราะพวกเขาซ่อนดาข่ายดักข้าพระองค์โดยไร้เหตุผล (ฉฐฐ) เขาขุดหลุมพรางเอาชีวิตข้าพระองค์โดยไร้เหตุผล (ฉฐฐ)

สดุดี 69:4

คนที่เกลียดชังข้าพระองค์อย่างไร้เหตุผล (ฉฐฐ) มีมากยิ่งขึ้นกว่าเส้นผมบนศีรษะข้าพระองค์ คนที่ทำลายข้าพระองค์ก็มากมายคือพวกศัตรูผู้ใส่ร้ายข้าพระองค์บัดนี้ข้าพระองค์จะต้องส่งคืนสิ่งที่ยึดข้าพระองค์มิได้ขโมยไปหรือ? เพลง

สดุดี 109:3

พวกเขาล้อมข้าพระองค์ไว้ด้วยถ้อยคำเกลียดชังและโจมตีข้าพระองค์โดยไร้เหตุผล (ฉฐฐ)

เยเรมีย์ 22:13

“วิบัติแก่เขาผู้สร้างวังของตนด้วยความไม่ชอบธรรมและสร้างห้องชั้นบนไว้ด้วยความไม่ยุติธรรมผู้ทำให้เพื่อนบ้านของเขาปรนนิบัติเขาโดยไม่ได้อะไรเลย (ฉฐ) และไม่ได้จ่ายค่าจ้างให้แก่เขา

การใช้ ฉฐ ในพระธรรมโยบ

ในแง่จำนวน ถึงแม้พระธรรมโยบปรากฏคำนี้เพียง 4 ครั้ง⁴ แต่ความสำคัญของคำนี้อยู่ในบุคคลที่เลือกใช้คำนี้ คือในคำทำนายของซาตาน ในโยบ 1:9 และคำตอบสนองของพระยาห์เวห์ ในโยบ 2:3 รวมถึงบทสนทนาระหว่างโยบกับเพื่อน โดยเนื้อหาส่วนนี้จะวิเคราะห์การใช้คำนี้ในบริบทดังกล่าว

โยบ 1:9

גַּבְרִיָּהוּ בְּעָמָל וּבַיָּבֵשׁ וּבַיָּבֵשׁ וּבַיָּבֵשׁ แล้วซาตานทูลตอบพระยาห์เวห์
:דַּבְּרָה לִּי בִּיָּבֵשׁ וּבַיָּבֵשׁ וּבַיָּבֵשׁ ว่า “โยบย่ำเกรงพระเจ้าเปล่าๆ (ฉฐ) หรือ?”

หลังจากที่พระยาห์เวห์กล่าวถึงคุณลักษณะภายในของโยบ ซาตาน⁵ (ผู้กล่าวโทษ) ได้ตั้งคำถามต่อความอุทิศตนของโยบที่มีต่อพระเจ้า โดยใช้คำ ฉฐ (ฉินนาม) ในเชิงรูปธรรมแง่เศรษฐศาสตร์ “ปราศจากผลตอบแทน” เพื่อกระตุ้นคำถามเกี่ยวกับความสัตย์จริงในความสัมพันธ์ที่โยบมีต่อพระเจ้าว่าอยู่บนพื้นฐานของการตอบแทนเชิงธุรกรรม หรือการแลกเปลี่ยนเท่านั้น

โยบ 2:3

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹאָבָב הַיָּבֵשׁ וְאֶל־זָכָר וְאֶל־נָשִׁים וְאֶל־כָּל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־בָּתְּרֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־אֲנָשֵׁי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־נָשִׁים וְאֶל־כָּל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־בָּתְּרֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־אֲנָשֵׁי־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־נָשִׁים
และพระยาห์เวห์ตรัสกับซาตานว่า “เจ้าได้พิจารณา
ดูโยบผู้รับใช้ของเราหรือไม่ว่า ในแผ่นดินโลกไม่มีใครเหมือนเขา เป็นคนดีพร้อมและเที่ยงธรรม เป็นผู้
ย่ำเกรงพระเจ้าและหันจากความชั่วร้าย? เขายังยึด
มั่นในความสัตย์ของเขาอยู่ ถึงแม้เจ้าชวนเราให้
ต่อสู้กับเขา เพื่อทำลายเขาโดยไม่มีเหตุ (ฉฐ)”

คำตอบสนองของพระยาห์เวห์ต่อคำทำทนายของซาตานผู้กล่าวโทษเพื่อทดสอบความเชื่อของโยบเป็นการยืนยันมุมมองของพระองค์ต่อคุณลักษณะภายในของโยบ ว่า โยบยังยึดมั่นความซื่อสัตย์ (**ภมฺภ integrity**) แม้เผชิญหายนะในชีวิต (ภายใต้การอนุญาตและการควบคุมของพระเจ้า) แม้ว่าซาตานทำชวนให้ทำลายโยบ “โดยไม่มีเหตุ” (**อฺจก**)

คำว่า **อฺจก** (ฉินนาม) ถูกใช้ในลักษณะที่เปลี่ยนไปเป็นเชิงสาเหตุหรือผลลัพธ์ ฉบับภาษาไทย 2011 “ไม่มีเหตุ” สะท้อนการแปลคำนี้ในแง่สาเหตุของการทำทนาย คือ ทำทนายให้โยบถูกทำลายโดยปราศจากสาเหตุที่หนักแน่น แต่ในบริบทนี้ คำนี้อาจบ่งชี้การไม่เป็นผลของการทดสอบมากกว่า กล่าวคือ การซาตานทำทนายพระเจ้านั้นไม่เป็นผล เพราะโยบยังคงรักษาความซื่อสัตย์ในความเชื่อ

โยบ 9:17

‘**ภจฺจย! ภจฺจย! ภจฺจย!** เพราะพระองค์ทรงขี้ข้าด้วยพายุ
:**อฺจก** ‘**ภจฺจย! ภจฺจย!** และทรงเพิ่มบาดแผลแก่ข้าโดยไม่มีเหตุ (**อฺจก**)”

โยบตัดพ้อด้วยความสิ้นหวังหลังจากบิลด์สรุปว่าพระเจ้ายุติธรรมและความทุกข์ของโยบมาจากการทำบาป โยบไม่เชื่อว่าพระเจ้าจะฟังคำพิสูจนว่าตนไม่ผิดเพราะพระเจ้าเองในฐานะผู้พิพากษากำลังบดขยี้โยบด้วยพายุ และเพิ่มบาดแผลของโยบอย่างไม่มีเหตุ บิลด์และเอลีฟัสโจมตีโยบบนพื้นฐานของกฎแห่งการกระทำว่าโยบทำบาปและคู่ควรการลงโทษที่ยุติธรรมของพระเจ้า ในขณะที่โยบมั่นใจว่าการดำเนินชีวิตของเขาไม่คู่ควรการลงโทษอย่างแสนสาหัสนี้ ในแง่ **อฺจก** (ฉินนาม) ของโยบสะท้อนความไม่ยุติธรรมของกฎแห่งการกระทำที่ตนและเพื่อนยึดถืออยู่

โยบ 22:6

อฺจก จฺกฺจ ลฺจกฺจ-จฺ เพราะท่านยึดของประกันจากพี่น้องโดยไม่ถูกต้อง (**อฺจก**)
:**ภจฺจย! ภจฺจย! ภจฺจย!** และริบเสื้อผ้าของคนที่เป็นเหยื่อ

เอลีฟัสไม่เพียงกล่าวโทษว่าโยบยึดเสื้อผ้าของประกันจากคนขัดสน⁷ แต่ขยายด้วยว่าโยบยึดของประกันอย่างไม่ถูกต้อง (**อฺจก**) แม้บริบทเป็นเชิงเศรษฐศาสตร์แต่เอลีฟัสใช้คำนี้ในแง่

ศีลธรรม/จริยธรรม ที่สะท้อนว่าโยบเป็นคนชั่ว โลก ไร้ความเมตตาปราณี คู่ควรกับการลงโทษ จากพระเจ้า

สรุปพัฒนาการของการใช้คำ **ฉุก** ในพระคัมภีร์เดิม

คำว่า **ฉุก** (ฉินนาม) ถูกใช้ในหมวดเบญจบรรณเชิงรูปธรรม ในความหมายทาง เศรษฐศาสตร์ (การแลกเปลี่ยน ผลตอบแทน) แต่ถูกใช้ด้วยความหมายขยาย คือแง่ศีลธรรม และความยุติธรรมในหมวดประวัติศาสตร์ หมวดกวีนิพนธ์ และหมวดผู้เผยพระวจนะ

ในพระธรรมโยบ **ฉุก** (ฉินนาม) ถูกใช้โดยซาตาน ผู้กล่าวโทษ ในแง่เศรษฐศาสตร์ คือ การ ยำเกรงพระเจ้าของโยบ (และของมนุษย์) เป็นเพียงการแลกเปลี่ยนเพื่อได้รับผลตอบแทน ซึ่งเป็นกรอบความเชื่อศาสนศาสตร์ผลสนอง⁸ (retributive theology) การใช้ลักษณะนี้ถูกตอก ย้ำโดยโยบในแง่ความทุกข์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คู่ควรแก่ผู้ชอบธรรม (9:17) และโดยเอลีฟัสว่าโย บกตขี่คนขัดสนอย่างไม่ยุติธรรม (22:6) บนพื้นฐานของศาสนศาสตร์ผลสนองเช่นเดียวกัน ซึ่ง ต่างจากพระยาห์เวห์ที่ใช้คำนี้ในความหมายแง่ผลลัพธ์แห่งการทดสอบที่สะท้อนความสัตย์ จริงในความสัมพันธ์ที่โยบที่มีต่อพระเจ้า

ฉุก กับคำท้าทายความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงต่อพระเจ้า

คำฮีบรู **ฉุก** มีบทบาทสำคัญในคำถามเชิงศาสนศาสตร์ของพระธรรมโยบ ว่า ความสัมพันธ์ ที่สัตย์จริงต่อพระเจ้าโดยไม่ขึ้นอยู่กับผลตอบแทน/ธุรกรรมแลกเปลี่ยน มีจริงหรือไม่

ฉุก ของซาตานและนัยเชิงศาสนศาสตร์

ลักษณะของคำท้าทายของซาตานผู้กล่าวโทษ

คำถามของซาตาน “โยบยาเกรงพระเจ้าเปล่าๆ หรือ?” ไม่เพียงแต่เป็นคำถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจของโยบในการอุทิศตนต่อพระเจ้า แต่สร้างการทำลายในระดับรากฐานเกี่ยวกับ ลักษณะความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อพระเจ้า อีกแง่หนึ่ง คำถามนี้โจมตีพระประสงค์ดั้งเดิมของ การทรงสร้างมนุษย์และความพยายามให้มนุษย์มีความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับพระองค์ คำถาม ลอยของซาตานที่กล่าวหาว่าการอุทิศตนต่อพระเจ้าของโยบเป็นเพียงธุรกรรมนั้นไม่เพียงเป็น การโจมตีแรงจูงใจของมนุษย์ แต่เป็นการโจมตีเป้าหมายการสร้างมนุษย์เพื่อความสัมพันธ์กับ พระองค์ รวมถึงนโยบายที่พระเจ้าใช้ในการรักษาความสัมพันธ์กับมนุษย์

นัยเชิงศาสนศาสตร์ของคำทำทนายของซาตานผู้กล่าวโทษ

ปัญหาเรื่องแรงจูงใจ

คำถามของซาตาน “โยบยำเกรงพระเจ้าเปล่าๆ หรือ?” บอกเป็นนัยว่า เป้าหมายของพระเจ้าในการสร้างมนุษย์เพื่อความสัมพันธ์กับพระเจ้าที่แท้จริงนั้นเป็นไปได้ เพราะแรงจูงใจของมนุษย์ในความสัมพันธ์กับพระเจ้านั้นมาจากผลประโยชน์ที่คาดหวังจากพระเจ้าเท่านั้น ไม่ได้มาจากความรัก ยำเกรงพระเจ้าอย่างจริงใจ การทำทนายนี้ลดทอนการนมัสการและการเชื่อวางใจในพระเจ้าเหลือเพียงธุรกรรมทางเศรษฐศาสตร์โดยที่ “การอุทิศตน” เป็นดั่ง “เงินตรา” แลกเปลี่ยนกับพระพรจากพระองค์

ปัญหาเรื่องธรรมชาติมนุษย์

การทำทนายนี้เปิดเผยมุมมองเชิงลบของซาตานที่มีต่อมนุษย์ที่สะท้อนว่าแรงจูงใจในการอุทิศตนต่อพระเจ้านั้นมาจากความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แทนที่จะเป็นมาจากความรักและความยำเกรงที่แท้จริง การกล่าวโทษนี้ไปเกินกว่าคำถามที่มีเกี่ยวกับท่าทีของโยบ แต่กลายเป็นคำประกาศเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์โดยรวมด้วย ในแง่นี้ความสัมพันธ์แท้ที่มาจากความรัก ความจริงใจ โดยปราศจากผลประโยชน์นั้น ไม่มีจริง

ปัญหาเรื่องการนมัสการแท้

การที่ซาตานตีกรอบการอุทิศตนของโยบต่อพระเจ้าว่าเป็นเพียงการตอบสนองต่อการอวยพรของพระเจ้านั้นสะท้อนว่า การนมัสการแท้ที่มาจากความสัมพันธ์แท้และจากความจริงใจนั้นเป็นไปได้ การนมัสการของมนุษย์เป็นเพียงการกระทำแลกเปลี่ยนต่อสิ่งดีที่พระเจ้าทำเพื่อคนหนึ่ง ข้อบ่งชี้ที่โจมตีพระประสงค์ของพระเจ้าในการสร้างมนุษย์เพื่อความสัมพันธ์ที่แท้จริงจากมนุษย์ที่เลือกและตัดสินใจที่จะรักและนมัสการพระเจ้า เพราะพระเจ้าผู้ควบคุมการนมัสการและการอุทิศตนจากพระฉายของพระองค์

ฉมูก ของพระเจ้า: การอนุญาตที่มาจากความมั่นใจ

นัยของการอนุญาตของพระเจ้า

ผู้อ่านโยบมักมีคำถามว่าทำไมพระเจ้าจึงเต็มใจอนุญาตให้โยบถูกทดสอบแทนที่จะปฏิเสธคำกล่าวหาของซาตานผู้กล่าวโทษ หรือแม้แต่ความคิดที่ว่า พระเจ้าต้องการอื้ออวดโยบจนเลย

เกิดไปถึงการพนันขันต่อที่นำมาซึ่งหายนะในครอบครัวโยบ หากมองอีกแง่หนึ่ง การอนุญาตนี้มาจากความมั่นใจของพระเจ้า ไม่เพียงต่อความรักยำเกรงของโยบ แต่รวมถึงความเป็นไปได้ของการมีความสัมพันธ์แท้ที่จริงใจจากมนุษย์ สังกัดคำตรัสของพระเจ้าใน 2:3 “เขายังยึดมั่นในความซื่อสัตย์ของเขาอยู่ ถึงแม้เจ้าชวนเราให้ต่อสู้กับเขา เพื่อทำลายเขาโดยไม่มีเหตุ (Dᵁᵁᵁ)” ในแง่นี้ ความสัตย์จริงในความสัมพันธ์ไม่ขึ้นอยู่กับการอวยพร และเป็นจริงได้

ราคาและเป้าหมายของการทดสอบ

การอนุญาตของพระเจ้านี้มีราคาแพง โดยต้องแลกด้วยชีวิตลูกทั้งสิบคนของโยบ ผู้สัวทรัพย์สิน รวมถึงร่างกายของโยบเอง สิ่งเหล่านี้เป็นเป้าโจมตีและเป็นเงื่อนไข (ข้อแลกเปลี่ยน) แห่งการอุทิศของโยบตามการกล่าวโทษของซาตาน

“พระองค์ไม่ได้ทรงกันรั้วรอบตัวเขา ครอบครัวของเขา และทุกสิ่งที่เขาได้อยู่เสียทุกด้าน หรือ? พระองค์ได้ทรงอวยพรงานที่มือเขาทำ และฝูงปศุสัตว์ของเขาได้ทวีขึ้นในแผ่นดิน 11 แต่ขอขึ้นพระหัตถ์และต้องสิ่งของทั้งสิ้นที่เขาได้อยู่ แล้วเขาจะแข่งพระองค์ต่อพระพักตร์พระองค์” (โยบ 1:10-11)

การยอมให้โยบสูญเสียสิ่งทุกอย่างที่ถูกล่ามพิงว่าเป็นพื้นฐานความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนมีวัตถุประสงค์ชัดเจน เพราะพิสูจน์ว่าคำกล่าวหาของซาตานนั้นไม่เป็นจริง ในขณะเดียวกัน พิสูจน์ว่า ความสัมพันธ์แท้ที่ไม่เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียจากมนุษย์เป็นจริงได้ แม้ปราศจาก “เงื่อนไข” ดังกล่าว

หลักฐานแห่งความสัมพันธ์ที่สัตย์จริง

การยืนยันในความเชื่อและความสัมพันธ์ที่จริงใจของโยบต่อพระเจ้าในท่ามกลางหายนะที่เกิดขึ้นสะท้อนว่า มนุษย์สามารถรักและยำเกรงพระเจ้าได้ “เปล่าๆ” สังกัดการใช้คำว่า **กมฺม** (ซื่อสัตย์ สัตย์จริง) ที่สะท้อนความสัตย์จริงของจิตใจโยบ ในคำตรัสพระยาห์เวห์ คำกล่าวของภรรยา และในคำกล่าวของโยบเอง

โยบ 2:3

... เขายังยึดมั่นในความซื่อสัตย์ (**กมฺม**) ของเขาอยู่ ถึงแม้เจ้าชวนเราให้ต่อสู้กับเขา เพื่อทำลายเขาโดยไม่มีเหตุ”

โยบ 2:9

แล้วภรรยาของท่านกล่าวกับท่านว่า “เธอยังจะยึดมั่นในความซื่อสัตย์ (ภมฺฏ) อยู่อีกหรือ? จง
แข่งพระเจ้าและตายเสียเถอะ”

โยบ 27:5

เมินเสียเถิดที่ข้าจะพูดว่าพวกท่านชอบธรรมข้าจะไม่ยอมทิ้งความซื่อสัตย์ (ภมฺฏ) ของข้าจน
วันตาย

โยบ 31:6

ก็ขอให้เอาข้าซึ่งบนตราชุกติธรรมเพื่อพระเจ้าจะทรงทราบความซื่อสัตย์ (ภมฺฏ) ของข้า

ความสัตย์จริงในความสัมพันธ์ของโยบที่มีต่อพระเจ้าเป็นที่ประจักษ์ทั้งต่อพระเจ้าและต่อคน
ใกล้ชิดโยบ แม้ในท่ามกลางความทุกข์และความไม่เข้าใจ โยบประกาศ “แม้พระองค์ทรง
ประหารข้า ข้าจะยังรอคอย⁹พระองค์” (13:15) คำประกาศนี้เป็นตัวอย่างความยำเกรงพระ
เจ้าที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานพระพรที่ได้รับตามที่ซาตานกล่าวอ้างแม้ขณะนั้นโยบยังไม่เข้าใจสิ่งที่
เกิดขึ้นกับตน นอกจากนี้การที่โยบปฏิเสธคำแนะนำของเพื่อนให้ยอมรับผิดเพื่อการรื้อฟื้นทั้ง
ที่ขัดแย้งกับความเป็นจริง และการที่โยบตั้งคำถามต่อพระเจ้าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นสะท้อนว่า
โยบมีความสัมพันธ์ภายในกับพระเจ้าอย่างสัตย์จริง ไม่ใช่เพียงแต่ความสัมพันธ์ภายนอกที่
เป็นการแสดงออกเท่านั้น

ฉุฏ กับการวิเคราะห์เชิงศาสนศาสตร์

คำใช้คำว่า **ฉุฏ** ในพระธรรมโยบเปิดโปงข้อจำกัดของศาสนศาสตร์แห่งการตอบแทนใน
โลกโบราณ ขณะเดียวกันชี้ให้เห็นความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับ
มนุษย์ การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนในการเคลื่อนตัวทางความคิดในพระธรรมโยบอย่างน้อย
สามจุด ดังนี้

กรอบตายตัวของศาสนศาสตร์แห่งการตอบแทน

ศาสนศาสตร์แห่งการตอบแทน เห็นชัดในคำกล่าวของเพื่อนๆทั้งสามของโยบที่ตั้งสมมติฐาน
ว่า การกระทำของมนุษย์ (ไม่ว่าดีหรือชั่ว) มีการเชื่อมโยงโดยตรงกับการตอบสนองของพระ

เจ้า (ไม่ว่าเป็นการอวยพรหรือการลงโทษ) กรอบความคิดนี้ชี้ไปสู่ความเชื่อที่ว่า ชีวิตที่ชอบธรรมจะนำไปสู่การอวยพร และชีวิตที่อธรรมจะนำไปสู่การลงโทษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม กรอบความคิดนี้ไม่สามารถตอบความย้อนแย้งในประสบการณ์โยบได้ เพราะโยบเองมั่นใจว่าตนไม่ได้ดำเนินชีวิตในความอธรรมที่คู่ควรการลงโทษจากพระเจ้า และพระเจ้าเองประกาศถึงสองครั้งว่าโยบเป็นคนชอบธรรม (1:8; 2:3)

เอลีฟัส บิลดัด และโซฟาร์ พยายามปกป้องกรอบศาสนศาสตร์แห่งกรรมสนองนี้ตลอดบทสนทนาทั้งสามรอบ (บทที่ 4-26) เพื่อยืนยันว่า กรอบคิดนี้ไม่ผิดพลาด พระเจ้าก็ไม่ผิดพลาด คนที่ผิดพลาดคือโยบ ด้วยเหตุนี้ ความทุกข์ของโยบจึงเป็นสิ่งที่สมควร ข้อโต้แย้งของเพื่อนทั้งสามสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดที่ลดทอนความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ให้เหลือเพียงกลไกเชิงพฤติกรรมเพื่อให้ได้ผลพึงปรารถนา

คำตอบของพระเจ้าใน 2:3 โยบเผชิญการทดสอบ **דָּבָר** “โดยไม่มีเหตุ” (ฉบับ 2011) ชัดแย้งอย่างชัดเจนกับกรอบศาสนศาสตร์ผลสนองที่ตายตัว ประสบการณ์ของโยบพิสูจน์ว่าคุณลักษณะฝ่ายวิญญาณ (ความชอบธรรม) กับผลสืบเนื่อง (พระพร) นั้นไม่ได้มีการเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและคาดการณได้เสมอไป พระธรรมโยบเปิดเผยให้ผู้อ่านได้เห็นว่า มีปัจจัยอื่นที่อยู่เบื้องหลังความทุกข์ของมนุษย์นอกเหนือกฎแห่งการกระทำที่เพื่อนๆของโยบยึดถือ

การทำลายต่อกรอบความเชื่อเชิงเศรษฐศาสตร์

การทบทวนทุกข์ “โดยไม่มีเหตุ” ของโยบเปิดเผยให้เห็นว่าการกระทำของพระเจ้าไม่สามารถถูกลดทอนลงให้เป็นเพียงการตอบสนองต่อการกระทำของมนุษย์ตามกฎแห่งสาเหตุ-ผลลัพธ์ เพราะพระเจ้ายิ่งใหญ่กว่ากฎที่มนุษย์ประมวลไว้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆในชีวิต

ประสบการณ์ของโยบสะท้อนให้เห็นถึง ความไม่สามารถของมนุษย์ในการตีกรอบการกระทำของพระเจ้าให้อยู่ในระบบคิดของมนุษย์ ความล้มเหลวของเพื่อนในการอธิบายสาเหตุแห่งทุกข์ของโยบสำแดงความจริงว่า ทางของพระเจ้านั้นสูงกว่าทางของมนุษย์¹⁰ ในที่นี้ ทางของพระเจ้าเหนือกว่าศาสนศาสตร์การตอบแทนที่มนุษย์ตีกรอบไว้

ความท้าทายนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของกรอบคิดใหม่ในการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ที่เกินกว่าการแลกเปลี่ยนการกระทำ ซึ่งควรเป็นความสัมพันธ์กับพระเจ้าแบบ **ดูฏ** (ฮินนาม) “เปล่าๆ” ในแง่ที่ ซึ่งต้องการกรอบคิดใหม่ที่เอื้อต่อความเข้าใจความสัมพันธ์ลักษณะนี้

พระคุณพระเจ้า “เปล่าๆ” และความสัมพันธ์แบบ **ดูฏ (ฮินนาม)**

การตอบสนองของพระยาห์เวห์ในบทที่ 38-41 ตีกรอบคิดเกี่ยวกับ **ดูฏ** (ฮินนาม) ใหม่แก่โยบผ่านคำถามที่ขยายความคิดของโยบเกี่ยวกับระบบหรือวิธีการครอบครองโลกนี้ของพระเจ้า เริ่มตั้งแต่การพาโยบพิจารณาเกี่ยวกับการทรงสร้างระบบฟ้าและจักรวาลที่ดูเหมือนไกลตัวมนุษย์ แต่พระเจ้าสร้างและควบคุมสรรพสิ่งอย่างเกินความเข้าใจมนุษย์ (38:1-38) โดยเฉพาะคำถามในข้อ 33 “เจ้ารู้กฎของฟ้าสวรรค์หรือ? เจ้าตั้งกฎของมันบนแผ่นดินโลกได้หรือ?” ที่ท้าทายความพยายามอธิบายการกระทำของพระเจ้าด้วยกฎของมนุษย์

สิ่งที่พระเจ้ากระทำในสิ่งทรงสร้างฟ้าและจักรวาลก่อนการทรงสร้างมนุษย์¹¹ เป็นหลักฐานของการดูแลเอาใจใส่สิ่งทรงสร้างแบบ “เปล่าๆ” โดยไม่ขึ้นกับคุณความดีของมนุษย์ และไม่สามารถอธิบายตามระบบความเข้าใจที่จำกัดของมนุษย์ เช่น พระเจ้าประทานฝนแก่แผ่นดินที่ไม่มีคนอาศัยอยู่ (38:26-27) การเฝ้าดูแลเอาใจใส่เสียงฆาตกลูก (39:1-4) การออกแบบพฤติกรรมสัตว์ที่ดูโง่เขลา (39:13-18) สิ่งเหล่านี้ท้าทายโยบด้วยกรอบคิดใหม่ที่การกระทำของพระเจ้าอยู่เหนือความดี-ความชั่วของมนุษย์ ในแง่ที่ การทรงสร้างที่แสนดีของพระเจ้าไม่ขึ้นอยู่กับคุณความดีของมนุษย์ พระองค์ล้วนประทานสิ่งทรงสร้างแก่มนุษย์แบบ “เปล่าๆ”

คำตรัสของพระยาห์เวห์นำโยบพบกรอบความคิดใหม่คือ “พระคุณ” การกระทำของพระเจ้าที่เกินกว่ากรอบคิดตายตัวของมนุษย์ ภายหลังโยบตอบพระเจ้า “เพราะฉะนั้น ข้าพระองค์จึงกล่าวถึงสิ่งที่ข้าพระองค์ไม่เข้าใจ สิ่งที่ประหลาดเกินกว่าข้าพระองค์จะทราบ” (42:3) โยบรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ด้วยกรอบคิดใหม่ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเขากับพระเจ้าว่าเป็นแบบ “เปล่าๆ” ไม่ขึ้นกับการแลกเปลี่ยน หรือผลประโยชน์ที่คาดหวัง¹²

****ดูฏ** (ฮินนาม) กับการสังเคราะห์เชิงศาสนศาสตร์**

การปรับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่ของพระเจ้าแบบ “เปล่าๆ” เป็นรากฐานการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับการตอบสนองของมนุษย์ในมิติใหม่ การเข้าใจพระ

ลักษณะแห่งใจกว้างขวาง ความรัก การเอาใจใส่ดูแล และพระคุณของพระเจ้า ช่วยให้ผู้มนุษย์สามารถดำเนินในความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับพระองค์โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจศาสตร์เป็นการตอบแทน

พระธรรมโยบจึงพาผู้อ่านเคลื่อนจาก ความสัมพันธ์กับพระเจ้าบนพื้นฐานผลประโยชน์และศาสนศาสตร์การตอบแทน สู่การวางรากฐานความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าใหม่ที่จริงใจ สัตย์จริง บนพื้นฐานของความรักและพระคุณ

พัฒนาทางศาสนศาสตร์ของคำว่า **דָּבָר** (ฉินนาม) “เปล่าๆ” ในพระธรรมโยบเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากคำกล่าวหาความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจศาสตร์ (“เปล่าๆ”) สู่มิติใหม่ของความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงกับพระเจ้า (“เปล่าๆ” แง่การเข้าใจพระคุณ) แทนที่การแลกเปลี่ยน และมีมิติใหม่ของการเข้าใจการอวยพรว่าเป็นของขวัญ แทนที่เป็นตุ๊กตาสินค้าที่พระเจ้าจำเป็นต้องอวยพร หากเราป้อนการทำดีเข้าไปในระบบ

แบบอย่างความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงอย่างสมบูรณ์

ความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าเป็นจริงในโยบและสำแดงอย่างสมบูรณ์ในพระเยซูคริสต์ ในขณะที่โยบรักษาความสัตย์ซื่อต่อพระเจ้าถึงแม้สูญเสียพระพรฝ่ายวัตถุ การปฏิเสธทางสังคม และการเข้าใกล้ความตาย พระเยซูคริสต์เต็มใจในการสละสภาวะความเป็นพระเจ้าเพื่อลงมาเป็นมนุษย์และเข้าส่วนในชีวิตแห่งความทุกข์อันเป็นผลแห่งความบาป กระทั่งความมรณาที่กางเขน (ฟิลิปปี 2:6-8) พระองค์อุทิศชีวิตในความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงอย่างสมบูรณ์ต่อพระบิดาแม้ในขณะที่พระองค์เผชิญหน้ากับการถูกปฏิเสธโดยฝูงชนและการถูกตรึงบนกางเขน คำอธิษฐานบนกางเขนต่อพระบิดาในมัทธิว 27:46¹³ และในลูกา 23:46¹⁴ ยืนยันความสัตย์จริงและความสัมพันธ์แบบ “เปล่าๆ” ของพระองค์ คำทำนายเชิงศาสนศาสตร์ถูกพิสูจน์ไม่ใช่ด้วยการโต้แย้งเชิงทฤษฎี แต่โดยการสำแดงออกในชีวิตจริง เริ่มต้นที่โยบยืนยันความสัตย์จริงท่ามกลางความทุกข์ และสมบูรณ์ในพระเยซูคริสต์ที่เต็มใจยอมสละตัวตนของพระองค์เองเพื่อแผนการทรงไถ่แห่งพระคุณของพระบิดา แบบอย่างความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงนี้ปิดคำกล่าวหาของซาตานให้ไม่เป็นผลและยืนยันความมั่นใจในพระประสงค์ดั้งเดิมของการทรงสร้างมนุษย์เพื่อความสัมพันธ์ที่แท้จริง ซึ่งถึงแม้เสื่อมไปเพราะผลแห่งความบาป แต่สามารถเป็นจริงได้ผ่านความเชื่อวางใจในพระเยซูคริสต์ ผู้นำมนุษยชาติกลับคืนสู่ความสัมพันธ์แห่งความรักแบบ “เปล่าๆ” กับพระบิดาอีกครั้งหนึ่ง

ฉุฏ กับพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งในปัจจุบัน

นัยเชิงศาสนศาสตร์ของคำว่า **ฉุฏ** ในพระธรรมโยบ คล้ายคลึงกับคำสอนพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งที่แพร่หลายในปัจจุบัน เนื้อหาส่วนนี้นำเสนอประสบการณ์แห่งความสัตย์จริงของโยบว่าทำทลายคำสอนหลักที่เน้นความสำเร็จและสุขภาพดีอย่างไร

สมมติฐานของพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่ง

การเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างความเชื่อกับการอวยพร

ศาสนศาสตร์ผลสนองในโยบกับพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งคล้ายกันในกรอบคิดแบบสาเหตุ-ผลลัพธ์¹⁵ ที่คุณลักษณะภายในกับความสำเร็จภายนอกมีความเชื่อมโยงโดยตรง¹⁶ สิ่งที่แตกต่างกันคือ ศาสนศาสตร์ผลสนองในโยบเน้นศีลธรรมที่แสดงออก ในขณะที่พระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งเน้นที่การกระทำแห่งความเชื่อโดยเฉพาะการถวายทรัพย์ การอธิษฐานไม่หยุดหย่อน หรืออดอาหารอธิษฐาน สิ่งที่เหมือนกันคือ ทั้งสองแนวเชื่อในการตอบสนองของพระเจ้าตามกรอบตายตัว แน่นนอน และคาดการณ์ได้ การที่โยบทนทุกข์ “เปล่าๆ” จึงทำทลายความเชื่อที่เป็นสูตรตายตัวที่พระเจ้าตอบสนองภายใต้กรอบความเชื่อนี้

ความเชื่อเชิงธุรกรรม (แลกเปลี่ยน)

ศาสนศาสตร์ผลสนองในโยบกับพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งคล้ายกันในแง่ความเชื่อเชิงธุรกรรม หรือการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างการอุทิศตนของมนุษย์กับการอวยพรของพระเจ้า เห็นได้ชัดจากคำแนะนำของเอลีฟัสให้โยบยอมสารภาพผิด (ทั้งที่โยบไม่ได้ทำ) เพื่อชีวิตจะได้รับ “สิ่งดี” (22:21)¹⁷ “การซ่อมแซม” (22:23) หากโยบทำตามสูตรนี้ เอลีฟัสสรุป “ท่านตัดสินใจจะทำสิ่งใด สิ่งนั้นจะสำเร็จสมประสงค์” (22:28) เช่นเดียวกับคำสอนในปัจจุบันเรื่อง “เมล็ดแห่งความเชื่อ” (seed faith) ที่การถวายทรัพย์เพื่อได้รับเงินทองที่มากกว่าหลายเท่าเป็นการแลกเปลี่ยน ความเชื่อเชิงธุรกรรมลดทอนคุณค่าของความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้เหลือเพียงการแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งตอกย้ำคำกล่าวโทษของซาตานว่าเป็นจริง คือไม่มีใครรักและยำเกรงพระเจ้าเปล่าๆ ทุกคนล้วนสนใจเพียงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากพระเจ้าทั้งสิ้น พระธรรมโยบทำทลายและเรียกร้องผู้เชื่อกลับสู่ความเชื่อที่แท้จริงแบบ “เปล่าๆ”

การเรียกร้องพระสัญญาผิดๆ

ศาสนศาสตร์ผลสนองนโยบายกับพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งคล้ายกันในการตีความหมายข้อพระคัมภีร์ เช่นการอ้างหลักการทั่วไปเป็นกฎตายตัว อ้างข้อพระคัมภีร์นอกบริบท หรือแม้แต่เหมารวมพระสัญญาในพระคัมภีร์เดิมเป็นพระสัญญาส่วนบุคคลที่ผู้เชื่อสามารถเรียกร้องได้ (claim it, name it) นอกจากนี้ยังตีความ “พระพร” โดยเน้นในแง่วัตถุ เงินทอง ทรัพย์สินสมบัติ ความสำเร็จ และสุขภาพดี การตีความเช่นนี้นำไปสู่ความเชื่อแบบผิวเผิน ความสัมพันธ์แบบความต้องการของมนุษย์เป็นศูนย์กลาง พระเจ้าเปรียบเป็นตู้กดเงินอัตโนมัติ หากเราใส่รหัสที่ถูกต้อง เงินก็จะออกมา การเรียกร้องพระสัญญาลักษณะนี้เป็นการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์ผิดไป และเป็นการบิดเบือนพระลักษณะของพระเจ้า

ข้อแนะนำสำหรับผู้เชื่อในปัจจุบัน

ตรวจสอบความสัตย์จริงในความสัมพันธ์กับพระเจ้า

คำทำนายของชาตานผู้กล่าวโทษ เป็นคำทำนายต่อผู้เชื่อในปัจจุบัน “ไม่มีหรอก ที่ใครจะรัก และยำเกรงพระเจ้า เปล่าๆ” “แต่ทุกคนล้วนสนใจแค่การอวยพร ความปลอดภัย และสุขภาพดีเท่านั้น” พระธรรมโยบจึงเชื่อเชิญผู้เชื่อในการตรวจสอบท่าทีภายในว่าความรักและการอุทิศตนในพระเจ้านั้นมาจากแรงจูงใจเชิงเศรษฐกิจศาสตร์ (ผลประโยชน์แลกเปลี่ยน) หรือเป็นความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงบนพื้นฐาน ความรัก ใจกว้างขวาง และพระคุณของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์ โดยเฉพาะความรักที่ยิ่งใหญ่ที่สำแดงต่อมนุษย์ขณะที่มนุษย์ไม่คู่ควร พระคริสต์ทรงสิ้นพระชนม์เพื่อรับผลแห่งบาปแทนเรา¹⁸

นิยามความสำเร็จในมิติใหม่

พระธรรมโยบทำนายผู้เชื่อให้นิยามความสำเร็จใหม่ตามพระคัมภีร์ไม่ใช่ตามความต้องการฝ่ายวัตถุ การอุทิศตนกับพระเจ้าเป็นความสัมพันธ์แท้ที่เกินกว่าการอวยพรตามสถานการณ์ชีวิต ในขณะที่เดียวกันทำนายให้มองความทุกข์ในมุมมองใหม่ กล่าวคือ ความทุกข์ลำบากในชีวิต ไม่ได้เป็นผลโดยตรงหรือการลงโทษจากพระเจ้าเท่านั้น ยังมีปัจจัยซับซ้อนในชีวิตภายใต้การครอบครองและพระปัญญาของพระเจ้า¹⁹

หากขาดานถามคำถามเดียวกัน เราจะตอบเช่นไร คำตอบที่ลึ้มล้างซ้อกล่าวหาของขาดานคือ “ใช่ ฉันทรักและยาเกรงพระเจ้าเปล่าๆ”²⁰ ความสำเร็จที่แท้จริงในมุมมองของผู้เชื่อ คือการมีความสัมพันธ์ที่แท้จริง สัตย์ซ้อกับพระเจ้า ไม่ว่าจะสถานการณ์ชีวิตจะเป็นอย่างไรก็ตาม

พัฒนาความเชื่อที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ฝ่ายวิญญาณ

ในขณะที่เพื่อนๆ โยบสนใจแต่ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น คือการได้รับการรื้อฟื้นสู่สภาพดี การเผชิญความทุกข์แบบ “เปล่าๆ” ของโยบ สะท้อนให้เห็นพัฒนาการทางความเชื่อและความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งต่อพระเจ้า ซึ่งเป็นแบบอย่างการเติบโตฝ่ายวิญญาณของผู้เชื่อในปัจจุบัน²¹

พระเจ้ารับฟังโยบที่ร้องทุกข์อย่างจริงใจต่อพระเจ้า แม้บางครั้งเป็นการพร่ำบ่นคร่ำครวญสังเกตคำตรัสของพระเจ้าในตอนจบที่พระเจ้าตำหนิเพื่อนๆ ของโยบ “เจ้าทั้งหลายไม่ได้พูดถึงเราอย่างถูกต้อง” (42:7) วลี “พูดถึงเรา” แปลตามตัวอักษรได้ว่า “พูดต่อเรา”²² หากเป็นเช่นนี้ ดูเหมือนพระเจ้าให้ความสำคัญของการคร่ำครวญ ร้องทุกข์ ร้องทูล อธิษฐานวิงวอนที่จริงใจต่อพระเจ้า มากกว่าเพื่อนๆ ที่พูด “เกี่ยวกับ” พระเจ้า ไม่ใช่พูด “ต่อ” พระเจ้า²³ ความทุกข์สามารถเป็นสื่อกลางนำผู้เชื่อเข้าใกล้ชิดสนิทในความสัมพันธ์กับพระเจ้าในระดับลึกมากกว่าเดิม

สรุป

การศึกษาความสำคัญเชิงศาสนศาสตร์ของคำฮีบรู **דַּבַּר** (ฮินนาม) “เปล่าๆ” ในพระธรรมโยบ เปิดเผยความจริงที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่สัตย์จริงระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ การวิเคราะห์คำช่วยให้เห็นความหมายพื้นฐานของคำที่ถูกใช้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ในหมวดเบญจบรรณ (“ปราศจากการจ่าย”) และถูกประยุกต์ใช้ในเชิงศีลธรรมจริยธรรม (“ไม่มีเหตุ” “ไม่เป็นที่ธรรม”) ในหมวดอื่นๆ ในพระคัมภีร์เดิม โดยเฉพาะพระธรรมโยบ ซาดานผู้กล่าวโทษใช้คำว่า **דַּבַּר** (ฮินนาม) “เปล่าๆ” ในการกล่าวโทษแรงจูงใจของมนุษย์และนโยบายของพระเจ้าในการรักษาความสัมพันธ์กับมนุษย์

บทความนี้ยังสะท้อนให้เห็นนัยเชิงศาสนศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังคำท้าทายของขาดาน กรอบศาสนศาสตร์ผลสนองของเพื่อนๆ โยบ ว่าเป็นการลดทอนความสัมพันธ์ของพระเจ้ากับมนุษย์ให้เหลือเพียงกลไกการตอบแทนเชิงผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการโจมตี นโยบายการรักษาความสัมพันธ์ของพระเจ้าต่อมนุษย์ว่าเป็นการใช้สินบน (พระพรฝ่ายวัตถุ การปกป้อง ความ

มั่นคง) เพื่อแลกกับการอุทิศตน บทความนี้จับด้วยการเปรียบเทียบศาสนศาสตร์การตอบแทนของพระธรรมโยบ กับคำสอนของพระกิตติคุณแห่งความมั่งคั่งในปัจจุบันที่มีศูนย์กลางที่ความต้องการของตนเองโดยมีการอุทิศตนในความเชื่อเป็นเพียงสื่อกลาง

คำถามของซาตานผู้กล่าวโทษ “โยบยาเกรงพระเจ้าเปล่าๆหรือ” ยังคงท้าทายผู้เชื่อในปัจจุบัน แง่แรงจูงใจในอุทิศตนและความสัมพันธ์ที่แท้จริงที่ไม่ขึ้นกับผลประโยชน์ตอบแทน “มีไหม คนที่รักและยำเกรงพระเจ้าแบบเปล่าๆ” มีแน่นอน นอกจากพระเยซูที่เป็นแบบอย่างที่สมบูรณ์ โยบเป็นคนหนึ่ง แต่ไม่ใช่คนเดียว ผู้เชื่อแต่ละคนที่รู้จักพระเจ้า เข้าใจพระคุณ ความรัก พระเมตตา ต้องตอบคำถามนี้เอง “ใช่ ฉัน/ผม รักและยำเกรงพระเจ้าแบบเปล่าๆ”

¹ การแปล **דַּבַּק** ดู Davis, Andrew R., and Tod Linfelt. “Translating **דַּבַּק** in Job 1:9 and 2:3: On the Relationship between Job’s Piety and His Interiority.” *Vetus Testamentum* 63, no. 4 (2013): 627–39.

² Adverb ขยายกริยาว่าทำในลักษณะใด

³ ข้อพระคัมภีร์ที่ใช้ในบทความนี้มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ไทยฉบับมาตรฐาน (2011) โดยสมคมพระคริสตธรรมไทย เว้นแต่มีการระบุข้อยกเว้น

⁴ โดยแบ่งออกเป็น 2 ครั้งในเรื่องเล่าตอนต้นเล่ม (1:9; 2:3) และ 2 ครั้งในบทวิสนทนาตอนกลางเล่ม (9:17; 22:6)

⁵ “ซาตาน” ภาษาฮีบรู **שָׂטָן** (ฮัชซาทาน) จากกริยา ช-ท-น “ต่อต้าน” มักถูกใช้ทับศัพท์ในฐานะชื่อคือ “ซาตาน” ในฉบับแปล NRSV, NIV แต่ในการศาสนาคริสต์พระคัมภีร์เดิม คำนี้ถูกใช้ในแง่บทบาทคือ “ผู้ต่อต้าน” ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งมนุษย์หรือทูตสวรรค์ เช่นใน กันดารวิถี 22:22 ทูตสวรรค์ยืนบนทางเพื่อต่อต้านบาลาอัมและลา รวมถึงทูตสวรรค์ที่ทำหน้าที่ “ต่อต้าน” หรือ “กล่าวโทษ” ต่อหน้าพระเจ้าในสวรรค์ (เศคาริยาห์ 3:1 และในโยบ 1-2) คำนี้ถูกใช้ในฐานะชื่อเฉพาะในช่วงปลายพระคัมภีร์ภาษาฮีบรู (รวมถึงการใช้ในพระคัมภีร์ใหม่ในฐานะชื่อของหัวหน้ามาร วิวรณ์ 12:9) โดยเห็นได้ชัดจากเหตุการณ์เดียวกันที่ถูกบรรยายใน 2 ช่วงสมัย กล่าวคือ ใน 2 ซามูเอล 24:1 “พระพิโรธของพระยาห์เวห์เกิดขึ้นต่ออิสราเอลอีกครั้งหนึ่ง จึงทรงเร้าใจดาวิดต่อสู้พวกเขา ตรีสว่า “จงไปนับคนอิสราเอลและคนยูดาห์” ในขณะที่ 1 พงศาวดาร 21:1 ระบุว่า “ซาตานยืนขึ้นต่อสู้อิสราเอล และคลอใจให้ดาวิดนับจำนวนอิสราเอล”

คำนี้ในโยบใช้ร่วมกับคำนำหน้านาม “the” จึงน่าจะเล็งถึงบทบาทในการต่อต้าน คัดค้าน มากกว่าการใช้ในฐานะชื่อ คือ “ซาตาน” NLT แปลทั้งสองอย่างคือ the Accuser, Satan โดยบทความนี้เลือกแปลตาม NLT คือ ซาตานผู้กล่าวโทษ ซึ่งในบางครั้งอาจใช้เพียง “ซาตาน” หรือ “ซาตานผู้กล่าวโทษ” ประเด็น “ซาตาน” ดู Day, Peggy Lynne. *An Adversary in Heaven: Satan in the Hebrew Bible*. Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1988. บทความนี้ไม่เห็นด้วยกับ C. L. Seow ที่อ้างว่า ซาตานเป็นเพียงบุคคลสมมติ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะท้อนจากพระเจ้าในความสงสัยความสัตย์จริงของมนุษย์ (Seow, C. L. *Job*. Grand Rapids: Eerdmans, 2012.)

⁶ **גָּאַץ** ชูฟ to bruise, crush

⁷ เฉลยธรรมบัญญัติ 24:12-18 ห้ามการยึดเสื้อคลุมขำคินของคนยากจนที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพราะพระเจ้าห่วงใยคนยากจน หากพระธรรมโยบถูกเขียนขึ้นก่อนเฉลยธรรมบัญญัติ การยึดเสื้อคลุมสะท้อนจิตใจที่ปราศจากความเมตตา หากพระธรรมโยบถูกเขียนขึ้นหลังหมวดพระบัญญัติ การยึดเสื้อคลุมอาจสะท้อนการละเมิดพันธสัญญาของพระเจ้า คล้ายกับในอาโมส 2:8 อิสราเอลเหยียบย่ำคนจน ยึดเสื้อคลุมขำคิน

⁸ ในบทความนี้อาจใช้คำลักษณะเดียวกันเช่น “ศาสนศาสตร์การตอบแทน” “กฎแห่งการกระทำ” หรือ “ศาสนศาสตร์กรรมสนอง” (หรือ “ผลสนอง”) David Clines ให้คำนิยาม retribution ว่า “one is rewarded or punished in strict conformity with the moral quality of one’s deeds” (David J. A Clines, “Deconstructing the Book of Job,” in *The Bible as Rhetoric: Studies in Biblical Persuasion and Credibility* ed. Martin Warner, [London: Routledge, 1990], 60. ศาสนศาสตร์การตอบแทนในพระคัมภีร์เดิมเห็นได้ในคำอธิบายความสัมพันธ์ในพันธสัญญาที่อิสราเอลมีต่อพระเจ้า กล่าวคือ หากอิสราเอลเชื่อฟังจะได้รับพระพร หากไม่เชื่อฟังพระบัญญัติจะรับการสาปแช่ง (เฉลยธรรมบัญญัติ 28; อีสยาห์ 1:18-

20) และสะท้อนในหลักการทั่วไปในวรรณกรรมภูมิปัญญา โดยเฉพาะในสุภาซิต (10:29; 14:12; 15:19; 16:25) แต่ไม่ได้เป็นคำอธิบายทั้งหมดว่าพระเจ้าดำเนินการในโลกอย่างไร บางครั้งตามประสบการณ์ที่เห็น คนชั่วไม่ได้รับการลงโทษ คนดีทนทุกข์ (สดุดี 73) หรือแม้แต่ในหมวดพระบัญญัติและผู้เผยพระวจนะ อิสราเอลที่ดื้อรั้น ไม่ได้รับสิ่งที่คู่ควร บ่อยครั้งพระเจ้าสำแดงพระเมตตาเพื่อเรียกร้องอิสราเอลกลับใจ (33:19; Ps 103:10; Jer 1:17–19) ด้วยเหตุนี้ แม้พระเจ้าใช้วิธีการตอบแทนตามการกระทำเป็นส่วนหนึ่งของการปกครอง แต่ไม่ใช่กฎตายตัวที่ควบคุมพระเจ้าในการตอบสนองการกระทำตามวิธีตามเวลาของกรอบนั้น

⁹ การแปลข้อนี้ค่อนข้างยากเนื่องจากพระคัมภีร์เดิมตามธรรมเนียมการเขียน Kethiv ใช้คำว่า **אֵין** (no, not) หลายฉบับแปลว่า “ข้าไม่มีความหวัง” (2011) ในขณะที่ตามธรรมเนียมการพูด Qere ใช้คำว่า **אֵלָיו** (to him) บทความนี้แปลตามบริบทว่า “ข้าจะยังรอคอยพระองค์”

¹⁰ อิสยาห์ 55:8-9

¹¹ คำถามของพระยาห์เวห์ ใน 38:4 “เจ้าอยู่ที่ไหน เมื่อเราวางรากฐานของแผ่นดินโลก?”

¹² นอกจากนี้ ตอนจบของโยบยาเตือนประเด็นการอวยพรของพระเจ้าที่ไม่ขึ้นกับคุณความดีของโยบ เช่น การอวยพรสองเท่า ที่ไม่ใช่การตอบแทนบนพื้นฐานของการกระทำของโยบ แต่มาจากพระทัยกว้างขวางและพระคุณของพระเจ้าที่เกินกว่าคุณความดีของมนุษย์ การรื้อฟื้นโยบจึงเป็นการอวยพรแห่ง “พระคุณ” ไม่ใช่การทำตามกลไกแห่งการตอบแทน

¹³ มัทธีว 27:46 พอเวลาประมาณบ่ายสามโมง พระเยซูทรงร้องเสียงดังว่า “เอลี เอลี ลามา สะบักธานี” แปลว่า “พระเจ้าของข้าพระองค์ พระเจ้าของข้าพระองค์ ทำไมพระองค์ทรงทอดทิ้งข้าพระองค์เสีย?”

¹⁴ ลูกา 23:46 พระเยซูทรงร้องเสียงดังตรัสว่า “ข้าแต่พระบิดา ข้าพระองค์ขอฝากจิตวิญญาณของข้าพระองค์ไว้ในพระหัตถ์ของพระองค์” ตรัสอย่างนั้นแล้วก็สิ้นพระชนม์

¹⁵ ตัวอย่างที่ชัดเจนจากคำกล่าวของเอลีฟัสใน โยบ 4:8 “ตามที่ข้าได้เห็น บรรดาผู้ใดความบาปผิดและผู้หว่านความลำบากก็จะได้เกี่ยวสิ่งนั้น”

¹⁶ กล่าวคือ ความเชื่อหรือการแสวงหาพระเจ้าจะนำไปสู่การอวยพรความปลอดภัย หรือความสำเร็จเสมอ ในทางกลับกัน การไม่แสวงหาพระเจ้า การไม่เชื่อฟัง จะนำไปสู่การยับยั้งพระพร การตีสอน ความไม่ปลอดภัยหรือการเจ็บป่วย

¹⁷ โยบ 22:21 “จงปรองดองกับพระเจ้าและอยู่อย่างสันติ แล้วสิ่งดีจะมาถึงท่าน” สิ่งเกตุจุดสนใจของคำแนะนำของเอลีฟัส ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่สัตย์จริง แต่เป็นการอยู่อย่างสงบกับพระเจ้า โดยมี “สิ่งดี” เป็นเป้าหมาย

¹⁸ เอเฟซัส 2:1-3; โรม 5:8; เอเฟซัส 2:4-8

¹⁹ ยอห์น 9:2-5 สวางถามพระเยซูด้วยกรอบคิดแห่งกรรมสนองว่า ความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับชายตาบอดมาจากบาปของใคร พระเยซูปฏิเสธกรอบคิดแคบและตายตัวนี้ว่า “ไม่ใช่คนนี้หรือพ่อแม่ของเขาที่ทำบาป แต่เขาเกิดมาตาบอดเพื่อให้พระราชกิจของพระเจ้าปรากฏในตัวเขา” (9:3)

²⁰ ตัวอย่างคำตอบของการรักและยำเกรงพระเจ้าแบบ “เปล่าๆ” “แม้ร่ำรวยหรือยากจน สุขภาพดีหรือเจ็บป่วย แม้ทุกข์ยากลำบากหรือประสบความสำเร็จ ฉันก็จะรักและสัตย์ซื่อต่อพระองค์”

²¹ เช่น การให้ความสำคัญของความสัมพันธ์กับพระเจ้ามากกว่าผลประโยชน์ฝ่ายวัตถุที่ตนจะได้รับ การเชื่อวางใจในพระลักษณะแห่งใจกว้างขวาง ความดี พระเมตตา และพระคุณของพระองค์โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ยาก แทนที่จะสงสัยในตัวพระองค์ รวมถึงการปล้ำสู้กับพระเจ้าอย่างจริงจังในสถานการณ์ที่ดูเหมือนไม่เข้าใจ โดยเฉพาะเมื่อสิ่งที่เชื่อกับสิ่งที่เผชิญไม่ไปในทิศทางเดียวกัน

²² ภาษาฮีบรู **לֹא דַבַּרְתָּ אֵלַי** ”you have not spoken to me (correctly)”

²³ ในบทสนทนาระหว่างโยบกับเพื่อน โยบมักใช้คำสรรพนามบุรุษที่สอง (you พระองค์) ที่เล็งถึงบทสนทนาตรงกับพระเจ้า ในขณะที่เพื่อนๆ ของโยบไม่เคยอ้างพระเจ้าด้วยบุรุษที่สองเลย มีแต่การพูดเกี่ยวกับพระเจ้าด้วยสรรพนามบุรุษที่สาม (he พระองค์)